

Vergeet-me-niet-woorden

Adopteer een woord uit het weeshuis van bijna vergeten woorden

Doelgroep	po - bovenbouw / vo - onderbouw
Vorbereidingstijd	5-10 min.
Lesduur	20-45 min.
Kerdoelen (herzien sep. '24)	15 (taalvariatie en taalverandering)
Taalperspectief (systemisch, individueel, sociaal cultureel, historisch)	historisch (waar komt taal vandaan en waar gaat het naartoe)
Lestype (klassikaal, groepjes, individueel)	individueel en klassikaal
Materiaal/benodigdheden	printbladen
Thematiek	woordenschat, geschiedenis, taalplezier
Competenties	denken over taal

Bronnen:

[Vergeetwoordenlijst van de Taalstaat](#)

[Podcast over Vergeetwoorden met Nelleke Noordervliet](#)

Achtergrond

Vergeetwoorden zijn woorden die ooit bekend en gangbaar waren, maar die tegenwoordig steeds minder gebruikt worden en het risico lopen te verdwijnen. Een soort weeshuis van bijna vergeten woorden dus. Er is al jarenlang een populaire rubriek in het radioprogramma De Taalstaat waar mensen een vergeetwoord mogen indienen: een woord waarvan ze het gevoel hebben dat het jammer is dat het aan het verdwijnen is.

Dit is logischerwijs een rubriek waar vooral volwassen mensen een woord aan bijdragen. Maar zijn er eigenlijk ook vergeetwoorden uit dit weeshuis die de leerlingen graag weer terug willen brengen in de taal? Vergeet-me-**niet**-woorden dus. En kunnen ze ook aangeven waarom ze voor een bepaald woord hebben gekozen?

Ter voorbereiding is een keuze gemaakt uit de hele lange lijst van De Taalstaat. De betekenis en een voorbeeldzin zijn toegevoegd.

Luister ter voorbereiding eventueel [de podcastaflevering](#) van 'Over taal gesproken' over vergeetwoorden (en ontbreekwoorden).

Opdracht (individueel en klassikaal)

Print per tafelgroepje de **woordenlijst** met bijna vergeten woorden. Print ook voor iedere leerling een eigen **adoptiebewijs**.

Vertel de leerlingen over het begrip vergeetwoorden. Bekijk eventueel de lange lijst [vergeetwoorden van de Taalstaat](#). Geef aan dat taal leeft en er dus altijd woorden zullen uitsterven en ook weer nieuwe woorden bij komen (neologismen). Sommige woorden sterven uit omdat ze verwijzen naar iets dat nooit meer gebruikt of gedaan wordt (hondenkar, kantklossen), omdat ze beledigend of racistisch zijn (negerzoen, spleet oog), omdat ze erg ouderwets aanvoelen (aanstonds, sedert, edoch) of om andere redenen. Maar van sommige woorden is het toch wel jammer dat ze verdwijnen, omdat ze nog prima gebruikt kunnen worden.

De leerlingen bekijken nu per tafelgroepje de lijst met woorden uit 'het weeshuis van bijna vergeten woorden'. Ze kiezen individueel een woord uit dat ze graag willen 'adopter' uit het weeshuis en beloven goed voor te gaan zorgen. Ze vullen hiervoor het adoptiebewijs voor vergeet-me-niet-woorden in om mee naar huis te nemen. Huisgenoten worden zo gestimuleerd dit woord ook te gaan gebruiken. Vervolgens kan uit deze lijst via een verkiezing ook één woord worden uitgekozen dat het vergeet-me-niet-woord van de klas wordt. Kies een woord dat geschikt is voor regelmatig gebruik in de klas. Het adoptiebewijs hiervan komt in het klaslokaal te hangen en de komende periode wordt het woord zoveel mogelijk gebruikt.

Vragen die je kunt stellen:

- Waarom kies je voor dit woord?
- In welke situatie kun je dit woord goed gebruiken?
- Wat voor een soort woord is het?

Extra

1.

De leerlingen kiezen uit de lijst ook een woord dat wat hen betreft juist wél vergeten mag worden. Het vergeet-me-wél-woord dus. Vraag de leerlingen waarom ze voor dit woord hebben gekozen en of ze een goed alternatief woord hiervoor hebben.

2.

Kies regelmatig uit de lange lijst [vergeetwoorden van de Taalstaat](#) een woord uit. Bedenk met de leerlingen wat het zou kunnen betekenen. Zoek de betekenis en herkomst op. Kijk of je het woord die dag ook kunt gebruiken.